

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekű hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 8 korona
 Félévre 4 korona
 Negyedévre 2 korona
 Egyes szám ára 20 Allér.
 Nyilvántartási száma 40 fillér.
 Hirdetőknek nagyság szerint.

Felölös szerkesztő és kiadó:
Dr. MARTON ADOLF.
 Főmunkatárs:
NOVÁK PÁL.

A lap szellemi részét illető közlemények és előzetesek a szerkesztőséghez intézendők.
REGGELIENK MINDEN VASÁRNAP.
 Egyes szám RAUCH LÁJOS kalasas-életről 30 fillért kapható.

Takarékpénztárak és szövetkezetek.

Írta: Hegedűs Lajos.

Nehogy valaki az e lapban megjelent „Családi takarékpénztárak“ című cikk plagizálásával vádoljon, előrebocsátom, hogy én teljesen más oldalról kizánom a kérdést tárgyalni. Igaz ugyan, hogy ha takarékpénztárról beszél az ember, nem feledkezhet meg a nevezettekéről sem. De viszont szükségtelen a közönség felvilágosítása, mert okulva a sok eklatáns eseten ismeri azokat. Nem is hiszem, hogy lenne még az országban. Ha pedig van, úgy igyekezni kell kiirtásukon. Inne itt az országos botrány: *A Kardos bank.* Ez csak megtanította a népet egyesek megbízhatóságára. Nem, de erről később.

A takarékoságnak elvből ellensége vagyok. Mondhatom, mert tékozló nem vagyok, nem is voltam, nem is volt miből. Takarékoskodnom pedig magamnak is kell, mert a család, a társadalom és általában az évezredek szokás

követeli. Ellensége vagyok, mert megköti az egyén akaraterejét, szabadságát s természetellenes ténykedésre kényszeríti az embert. Hiszen az embernek szabad akarata van?? miért nem követheti a természetadta és kívánta akaratot? Nem. Nem szabad, mert elfogy a pénz; meglehet anélkül a valami jó nélkül is lenni, jobb *spórolni* rosszabb időkre. Az előrelátás barátai az ürge, hőrség stb. más állat-téli eleségtárát hozzák fel bizonyosággal. De elfelejtik, hogy az ember is takarít télire, de évekre, sőt évtizedekkel előbb megkezdeni!! Hej! de muszáj.

Mily szép lesz a jövő társadalma, hol mindegyik kielégítheti vágyait. Nem lesznek daskalkodók, kik összes kívánságait kielégítve a jövővel nem gondolnak. Nem lesz a takarékoskodók csoportja, mert jövője, akkorára, rokkantsága esetére nyugdíjjal avagy más esélével biztosítva lesz. De viszont nem lesznek szűkölködők, sem, mely amely társadalom a jövő rokkantjairól gondos-

kodni tud, az nem felejtkezhet el a jelen szűkölködőiről sem.

A takarékosaság tehát egy társadalmi baj, mely gyógyulandó. De követni kell, mert évezredek szokás rossz szokás s egykönnyen meg nem változtatható. Először a társadalom formálendő át, azután lehet a takarékosaság megszűnése belszelni. Egyelőre a jelszó: „Takarékoskodj! Ezt hirdeti a mai erkölcs, a tanító, a józan ész. S egyelőre igaza van, minden egyesülés, szövetkezést az együttes munkáért történik. „Viribus unitis“ egyesült erővel, királyunk jelszava. Az egyesültek egy közös cél érdekében fejtenek ki akciót, illetve igyekeznek a megszerzettet megtartani. Minden egyesülés tehát szép dolog, ha léte erkölcsi törvénybe nem ütközik. Szinte lelkesíti az ideálistát. Mindenki egyenlő erővel, lelki, testi vagy anyagi erővel vesz részt a küzdelemben. *Ha azonban az egyesülés azért történik, hogy egyes csoportok érdekeit, a másik vagy több csoporttal, avagy az egész emberiséggel szemben képviselje, illetve magát*

TÁRCA.

Tragédia levelekben.

Írta: Huszti Imre.

1886. Szeptember.

Drága jó fiacskám!

Egy hónapja majd, hogy elszakadtál közlünk. Én, de különösen az édesanyád hídd el, nagynehezen váltunk meg tőled és ha a tisztelendő ur nem unszol, elallok vala attól, hogy a városba kődjelek. Itthon foglak volna a mesterségemre. — Minek is ilyen gyöngö gyereket idegenbe küldem? — szponkodik minduntalan édesanyád és én csak biztatom: no meglásd, milyen ember válik majd a Menyhértből. Meg a szolgabíró is megövege! Azért édes fiam iparkodj is mentől több örömet okozni édes anyádnak, aki a hős időjárásban nagyon gyengélkedik és ezt a kis ennyivalot is csak azért tudta ily betegesen elkészíteni, mert az irántad való nagy

szereket kölcsönzött erőt gyöngö kezének. Fogyaszd el jó étvágygal és tanulj mellette nagy szorgalommal, hogy, ne volt legyen kidobott a mi keservesen megkeresett pénzünk és hiába való a te drága időd. Nehezen várjuk a karácsonyt, a mikor megláthatjuk a tanár uraknak rólad adott irást és karjaink közé ölelhetünk tégedet, aki egyedül vagy el-tetűt Féménye anyádnak és szemefénye atyádnak. Csak tanulj fiam és imádkozz, hogy édes anyád, mikorra hazajössz, egészséggel borítson el csókjaival. Szerető atyád:

Gábor

1887. Május.

Édes kis Menyhusom!

Tegnap éppen vasárnap kaptunk választ attól a szemérges barátságos urtól, hogy iskolatársaid között legjelesebb vagy, ugy-disciplinában, mint példás magaviseletedben. Elgondolható, mennyiszor olvasta át anyád levelet és mennyi örömkönyvet hullatott rá. Látzólaj javul a betegsége s hiszem, hogy a tavasz enyhülést hoz szegény jó anyádnak.

Nagy nehezen várjuk megérkezéselet fiacskám, szinte számoljuk óráról-órára a napot, a percet, mikor visszaszálsz ide, szülőid szerető karjai közé, az árnyas Ingasba és a jó falubeliekhez. A viszontlátásig is fogadd szerető szívvel a magam és anyád hű csók-jait. Szerető atyád:

Gábor.

1893. November.

Kedves jó fiam!

Gondolható, leveled tartalma milyörömet okozhatott nálunk, pedig ez egyszer csalódtál. Nem vettük jó néven, hogy mások tanítását vállaltad magadra azért, mert könnyíteni óhajtottál rajtunk. Mi már csak elbirjuk ezt a terhet-addig, míg befejezed iskoládat és saját szárnyaidra kerülsz. Az anyád attól fél, hogy gyöngö szervezetedet megerőlteted a másokkal való versződéssel. Azért kedves fiam, hagy fel vele és gondolj inkább arra, hogy mentől jobb eredménnyel kerülsz a főiskolába. Nem volt olyan rossz az édes termés, hogy akár hátrun esztendőn át ne

nek csak arra fenttartva. **Állítsa: es nem az igazi, nem az ideális egyesülés, jöjjék a mai etika törvényeibe nem ütközik, sőt illet az egyenesen megítélés.** Ilyen egyesülések a takarékpénztárak, részvénytársaságok, betéti társaságok.

Összeáll egy bizonyos számú ember, főleges pénzt összedja, hogy üzleteket kössön, hogy pénzt kölcsönözzen. Ezáltal jótétet teremten. Szegény embereken kölcsön által, a munkáson, hogy munkát terem, segít állítólag. Ez a mai felfogás szerint tisztességes eljárás. Tisztességtelenség nem is minősíthetjük, míg át nem lépik a morál határát. Kivételnek belőle, mint cikkem legelején mondtam a családi, illetve a szűk körű egyesülések, melyek mint élő példák mutatják, káros hatásnak. Ezek ugyanis nemcsak nem a kisebb körű közért, hanem saját érdekeikért dolgoznak. Eltekintve attól, hogy némelyike még hamis bázison nyugszik. Ugyanis egyenesen a köz becsapásán fáradozik, mint pl. a Kardos bank, Udvardy-féle bankok. Nem ezekről beszélek én, ezeket elintézte már maga között a nagy közönség.

Gróf Széchenyi István a takarékpénztárak magyarországi megteremtője előtt, nem a mai takarékpénztár lobogott, mikor azt propagálta. Előtte a szövetkezet képe volt. „Hiszen a takarékpénztár is egyesülés” mondják. Igen, csak hogy érdekszövetkezet. A jövő társadalmának összes intézője a szövetkezet lesz. minden elképzelhető valami szövetkezetekben lesz összpontosítva. Ezen szövetkezetek igazgatói szólni egy központi szövetkezet kezében futnak össze. Egyik

sem fogja a másik érdekét szolgálni. Nem is azért lesznek, hogy egymás érdekét védjék, vagy kívánják a másik rovására. Lemnek azért, hogy az egyesült erő, a közös akarat, az arányos munkamegosztás által rövidebb idő alatt, több munkát elvégezhesse. Ma ilyen egyesülés nincs, de csirája megvan a mai szövetkezetekben.

A mai szövetkezetek, bár a nép, az összeség érdekeit képviselnék, nagyon hasonlítanak a takarékpénztárhoz, részvénytársaságokhoz. Ugyanis egyes osztályok, csoportok érdekeit képviselik a érdek eléérére, megtartására törekednek.

Mihelyt a szövetkezetnek jellege van, nem szövetkezet, bár legyen milliónyi tagja. Mihelyt a szövetkezet egyetlenegy tag belépését meggátolja, egyetlenegy tag érdeke ellen áll fenn, nem igazi szövetkezet. Hát még ha direkt kimondott ártó szándékkal?!? Más az, ha valaki nem akar a szövetkezet tagjává lenni, de ennek érdekei ellen sem szabad dolgozni.

Nézünk az említettek által hozott hasznót. Takarékpénztárak, részvénytársaságok, betéti társaságok egyes tagjaiknak az összeség rovására hasznót hoznak. Ezen nem valók a jövő társadalmába. Hát a szövetkezetek?!

Háromféle szövetkezetünk van ma Magyarországon: fogyasztási, gazdasági, értékesítő s kölcsönös segélyző hitel-szövetkezet. A fogyasztási szövetkezetek egy igen nagy csoport szövetkezése érdek megvédés céljából, de viszont egyes osztály, egyes csoport ellen. A tagok, bár mindenki tagja lehet, működése a nem tagok ellen irányul. Mutatja ezt az is, hogy egy hozzáértő ember

mondása szerint a fogyasztási szövetkezetben azért vádrol az ember, mert elveit odavarárlik s azért drágábban is fizet néha. Tán ez nem egészen úgy van, de van valami benne.

A gazdasági értékesítő szövetkezet egyes csoportok (eladók) érdekeit védik egyes csoportok (vevők) érdekeivel szemben. Tehát a mi szempontunkból ez sem ideális szövetkezet. Csoport, csoport ellen.

Következik a harmadik a hitel-szövetkezet. Ez a jövő hitel-szövetkezete. Én is tudom, hogy ma kigyót, békát kiált mindenki erre. De hát melyik jónak nincs ellenzője? Galileit nem megakarták köveszni, mert az igazságot követte. Ez az egyedüli ideális egyesülés. Még nem fűdi az igazi szövetkezet ideáliját, de ma nem is követelhetünk egyebet. Ezen szövetkezésben egyenlők a tagok, egyenlők az érdekek (ha annak nevezhetjük.) Egyenlők az esélyek. Nem dolgozik senki ellen. Csakis saját tagjaikkal foglalkozik. Ezeknek sem érdekeit védi vagy követeli, de elősegíti egyesült erővel. A hitel-szövetkezetnek mindenki tagja lehet, a hitel-szövetkezetnek keiensei maguk a tagok. Maguk a tagok adják a hasznót, maguk a tagok élvezik azt. Persze, hogy vannak rossz kinövészei is. De ezek tisztítandók lesznek. Vannak hibái, de meg kell bocsátani érényeiért. Ez a jövő szövetkezetének alapja. Ennek kell felélnie a fogyasztást, az értékesítést ily szellemben. Az emberek sokasága haragszik a szövetkezetekre. Nincs igazuk. Létérdekeiket nem hántja, mert a szövetkezetekben megkaphatják illő pozíciójukat. A gazda marad gazda, az iparos, a kereskedő, gyáros, író stb.

küldhesünk élelemre. Maradj csak a régi életmód mellett fiam és igyekezz hű maradni szorgalmadhoz. Anyád csókoljat és arra kér, hogy melegen öltözködj ebben a lucakra, egészségtelen időben. Szerető atyád:

Gábor.

1898. július.

Kedves fiam!

Nem tudom, mivel érdemeltük meg, hogy a várva várt időből, melyből öregedő életünkbe fényugarakat reméltünk, még derengő világosságot sem juttat. Legalább vágyunk beteljesült, ma már ember vagy a magad talpán, akit tisztel környezete s akire bizalmi állást ruházott fel az állam. Mi kedves fiam szívából örülünk a jófótednek, de viszont érdemlünk annyit tőled, hogy irással legalább egyszer látogattál volna el hozzánk. Az anyád folyvást szemrehányásokkal illet, miért hogy urnak neveltettelek. Közél érzem halálozm, ugymond és nem fogja le gyermekem keze azemeimet, talán emlékem is kihal vé-

lem... Anyád ereje immár fogytán. Ha e földön akaraz még egy rövidke paradicsomot szerezni neki, akkor szeretett gyermekem al- eses haza, nehogy szülő anyád ajkán átokkal szálljon sír-á. Igaz, hűségos atyád:

Gábor.

1898. július.

Kedves kis szőzikém!

A kijelölt helyre most nem mehetek: a próbák éppen ez idő szerint folynak legvadabbul. Pedig mennyire szeretném összecsofolni az én kis szőzikémet azért a páratlan szép ruháért, melyben tegnap brilliroztam és pukkasztottam Stefit és azt a csuf német majmot. Olyan kajánul néztek rám, szinte felfalni akartak. Mikor leléptem, még azoknak az éktövekkel megrakott zsidó dá-máknak is megmerevültek azemeik. Az egész Orfeumban nem volt senkinek az enyémhez hasonló toifette. Alig várom a napot, hercig kis gyermekem, mikor együtt utazhatunk messzire, messzire, elegáns, gazdag fürdőkö-

zönég köze, ahol boldogan járok oldaladon és fitnyálva nézem a sok bohó udvarlót, kik közül csak te vagy az én egyetlenem, te, te kit igazán szeret és ölel gonosz kis

Mici.

Apropos! Hát az ígért utiruhát megrendeltesd?

(Ujságmetszet.)

Az öngyilkosságok sorát ezúttal egy jobb sorsot érdemlő fiatal mérnök gazdagítja, kinek tehetsége és megnyerő egyénisége a legszebb reményekre jogosította. Az általa kezelt és műszaki célokra szánt összegben néhány ezer forintnyi hiányt fedettek fel. Mielőtt azonban vizsgálatot indítottak volna ellene, a szerencsétlen fiatal ember fölbőlte magát. Környezete tapasztalta hogy utóbbi időben munkakedve lankad és hivatalában nem a legpontosabban jár el. Egy orfeumbeli divát emlegetnek, kire igen bőkezűen költöket. Valószínű, hogy ez volt a szegény áldozat megrontója.

nak a magyar borok inváziója ellen. Nem lehet közömbös előttünk az osztrák tulzók komiszkodása, mely ismét elfogja innét riasztani a vevők egyrészt. Mi azonban bu nélkül vásároljuk az osztrák borait.

Azt beszélnek . . .

Azt beszélnek, hogy a kövezés akkor lesz legolcsóbb, ha egyáltalán nem köveznek.

Azt beszélnek, hogy itt egy hülye néha mint „hivatalos vendég” toppan be egyes helyre

Azt beszélnek, hogy egy tanító, ha segédtsit is, már — capacitas.

Azt beszélnek, hogy egy tanító tanügyi capacitas, ha a próbaelőadásával Aradon, Győrött, Kolozsvárt, Miskolcon, Pozsonyban, Sopronban és Vágujhelyen fényesen — megbukott

Azt beszélnek, hogy bizonyos vidéki lapban megjelent nyiltérnek se füle, se farka.

Azt beszélnek, hogy e lap segédje büszkébb lehet, mint némely vidéki lapnak a tudósítója.

Gabona-árak.

— 1908 április 29-én —

Salsberger Rudolf ur jelentése szerint:

Buza	21 60	21 80	korona.
Rozs	19—	19 40	•
Árpa	14 60	15—	•
Bab	13—	13 50	•
Tengeri	14—	14 60	•

pr. 100 kgrm.

Kevés hozatal, irányzatkiegítők.

SZERDÁN ÉS VÁSÁRNAP.

Ifj. TÓTH JÓZSEF

órák és ókaszorús, HÜMEGEN.

Fióküzlet: JÁNOSHÁZÁN,
(Bonyo-vendéglővel szemben).

ALAPÍTÁSI ÉV: 1867.

Jánosházai fióküzletemben minden

SZERDÁN ÉS VÁSÁRNAP

tartózkodom, mely alkalommal eladók és személyesen javított mindennemű órákat, arany és ezüst tárgyakat jóállás mellett.

Nagy választék arany és ezüst ékszerekben, a legfinomabb gyártmányu szobórákban, fali- és ébresztő órákban.

! Nagy választék szemüvegekben !

NEVI VÁSÁR ÉS VÁSÁR ALKALOMMAL.

Cimbalmot

ne vegyen, mig

Reményi Mihály

a m. kir. zene-akadémia házi hangszer készítőjétől árjegyzéket nem hozatott

BUDAPESTRŐL, Király-utca 50. Minden hangszerről árjegyzék külön-külön kéréndő.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!!

A világhírű Delaware adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 1000 drb. 100 kor. sima; 50 kor. Szőlőoltványok ezere: 140 kor. a legnemesebb fajokból. Árjegyzék ingyen. — Rendelési cím:

SZIJGYÁRTÓ NAGY MIHÁLY
FELSŐSÉGERD, (Somogy-m.)

Tévedés.

ha valaki azt mondja, hogy jobb kávé, vagy pedig olcsóbban tud kávé szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiatoli cég

BUDAPESTEN

a királyi bérpalotában.

Vasuti vendéglő megnyitás.

A n. é. közönség tudomására hozom, hogy Jánosházán, a vasuti állomás közvetlen szomszédságában, a Sümegi utcában az ujonnan épített vendéglőt 1908 máj. hó 3-án megnyitom.

Minden időben friss ételek kaphatók. Badaacsonyi, somlyai borok, saját főzésű pálinka A legjobb kőbányai sörből mindennap friss csapolás.

Minden törekvésem odairányul, hogy a közönség pártfogását kiérdemeljem.

Lóvy Dávid

vasuti vendéglős.

Központi szálloda, kávéház és étterem

Jánosházán, a Fő-téren, a legnagyobb komforttal berendezett elegáns szobákkal. Kitünő konyha, valódi balatonmelléki borok. Figyelmes kiszolgálás. Fényes kávéház a közönség rendelkezésére!!!

SZÉPLIGETI SAMU, szállodatulajdonos.

Eredeti svéd gyártmányu

Bolinders nyersolaj- Motorok és Lokomobilok.

Legolcsóbb üzem már kis motoroknál is.

Költség 12 HP. motornál évi 3000 munkafára.

Bolinders nyersolaj motornál nyersolajra ca. 1200 korona, Benzimotornál adomentes benzine ca. 2500 korona, Gőzgepnél szénre és fűtőre ca. 3000 korona.

Tehát a Bolinders motor ára teljesen kifizetődik az elért megtakarításban. Ca. 4 1/2 év alatt beüzemotornál szemben, ca. 3 1/2 év alatt gőzgeppel szemben. Pénzügyi ellenőrzés nincsen. — Kereséshez nem kell gépész. — Könnyen kicserélhető alkatrészek. — Gyors üzembehelyezés. — Robbanás nyersolajnál kizárva. — Csekély hűtővíz-fogyasztás. — Önműködő központi kenés. — Legjobb hajtóerő bármely üzemhez. — Nyersolaj-lokomobilokat cséplőgépekkel is szállítunk.

Referenciák, szakember felvilágosítás kkal, ismertető prospektusokkal a ajánlatokkal díjmentesen a szolgálunk

Schvarcz József és Társa,

BUDAPEST, Váci-körút 26.

Telértelefon: 2820, Budapest.

